

„Edinost“

izhaja dvakrat na dan, razen nedelj in praznikov. Zjutranje izdanje izhaja ob 11. uri, večerno pa ob 7. uri. O ponedeljkih izhaja prvo izdanje ob 1 uri pop.

Naročnina znaša:

Obe izdanji na leto gl. 21.—
Za samo večerno izdanje 12.—
Za pol leta, četrlet in na mesec razmerno.

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Na drobno se prodajajo v Trstu zjutranje številke po 3 nvč. večerne številke po 4 nvč.; ponedeljske popoldanske številke po 2 nvč. Izven Trsta po 1 nvč. več.

EDINOST

GLASILO

POLITIČNEGA DRUŠTVA „EDINOST“ ZA PRIMORSKO.

Stane 3 nvč.

Telefon št. 870.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi t. d. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravnništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravnništvo, odpravnništvo in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadstr.

„EDINOST“

V edinosti je moč!

Motto „Edinosti“.

Ustanovitelj našemu listu je bil nepozabni, veliko pre-rano umrli Ivan Dolinar. Čut pijetete do pokojnega ustanovitelja, tega neustrašnega bojavnika za narodne pravice Slovenstva ob Adriji, nam veleva — predno govorimo dalje o listu »Edinost« — da usadimo cvetko na grob Ivana Dolinarja v čast in slavo blaženega spomina tega vrlega moža.

Ivan Dolinar se je rodil v Škofji Loki v letu 1840. Junakom se je pokazal že v vojni leta 1859. na Laškem. In junak je ostal ves čas blagoslovljenega življenja svojega!

Povrnivši se iz vojakov je stopil v službo na dogani v Trstu. Naj so bile službene razmere take ali take: pokojni Dolinar si je umel obvarovati samostojnost v mišljenju in delovanju! In to je tudi junaštvo! Včasih celo več, nego pa ono na bojišču v dimu pušk in topov!!

Pokojni Dolinar ni bil duševnih sil, ki bi omamljala, ali dičila so ga druga velečastna vojstva, ki so ga usposobila, da si je stekel neveljavih zaslug za kulturni, socialni in do neke mere tudi gnotni napredek tržaških Slovencev! Dičili so ga: jeklen, kristalno čist značaj, idealno rodoljubje, železna vztrajnost, junaška nevstrašljivost in pa požrtvovalnost, ki kratko malo ni poznala mej in ki ga je silila, da je v tem pogledu storil več, nego je smeti zahtevati tudi od najboljšega rodoljuba.

Ta mož je zasnoval naš list »Edinost« — in ta mož, se vsemi svojimi označenimi svojstvi, je postal tudi program temu listu. Programu Dolinarjevemu je ostala »Edinost« nepremično zvesta do današnjega dne: naš list je bil od prvega začetka, je in ostane narodno glasilo tržaških Slovencev v najširšem pomenu te besede.

Ne mislimo pisati tu zgodovine našega lista. Danes ni prava prilika za to in ne more biti naš namen. Le v par potezih hočemo označiti zgodovino in razvoj tega lista do današnjega dne.

Dolinar je ustanovil list »Edinost« v letu 1876. Uredoval ga je do leta 1879. pomočjo pokojnega pisatelja in pesnika Cegnara slavnega spomina. »Edinost« je izhajala takrat vsako drugo in četrto soboto v mesecu. Leta 1880. je prešla »Edinost« v lastništvo političnega društva »Edinost«. S tem je postal naš list tednik: izhajal je vsako sredo. Leta 1883. je jela izhajati po dvakrat na teden. Leta 1894. se je pridružila glavnemu listu »Edinost« še priloga »Novičar« po enkrat na teden. Takoj naslednjega leta storila je »Edinost« velik, skoro bi rekli, drzen korak dalje: vspodbujena po odločnih močeh in uzornih rodoljubih — ki se niso plašili materijalnih žrtev — jela je izhajati

po 6krat na teden in se je izdatno približala kvaliteti dnevnika. Tako je bilo ustrezno iskreni, vedno in vedno ponavljeni želji zlasti naših širših mas. Da: priprosti možje so nam klicali vedno in vedno in so tudi pismeno opominjali politično društvo »Edinost«, da proti velikemu aparatu nasprotnega novinstva trebamo tudi mi popolnejega aparata, ako hočemo uspešno odbijati napade nasprotnikov in usposobljati ljudstvo naše za težko borbo, ki jo bijemo za svoja narodna prava, za svojo politiško svobodo, za svoj kulturni napredek in za svojo gospodarsko povzdigo! Možje, ki stoje še dandanes na čelu narodnemu gibanju tržaških Slovencev, si niso hoteli in tudi niso mogli zatiskati ušes pred temi klici, prihajajočimi iz poštenega ljudstva našega. Tako je prišlo do tega, da je »Edinost« jela izhajati po 6 krat na teden. In če ne prej: ob lanskih volitvah smo še le vedeli ceniti neprecenljivo dobroto te uredbe; lani smo se uverili popolnoma, da so razmere tu take, da je uspešna borba v viharjih časih tu sploh in absolutno nemogoča, ako nimamo glasila, ki od dne do dne daje direktivo našem ljudstvu in ki sproti odbija neprestane napade. Ne treba, da govorimo mnogo: dejstvo, da smo ob lanskih volitvah samo na drobno v Trstu prodajali po 1200 iztisov na dan, govori jasno in razločno samo ob sebi.

Toda vse to podjetje je viselo nekako v zraku, ker je slonelo na požrtvovalnosti pojedinih rodoljubov. Misel, da bi mogli priti dogodki, ki bi nam odtegnili to zaslonbo, vznemirjala nas je v jednomer. To bi bil grozen udarec za tržaško Slovenstvo, ako bi prišla katastrofa, ki bi uničila sad dela in truda tolikih let. V tej rodoljubni skrbi nismo mirovali, dokler nismo pridobili vplivnih mož za idejo, katere uresničenje bi ustvarilo še le solidno podlago organu tržaških Slovencev. Ta ideja je bila: **lastna tiskarna!**

In ta ideja se je uresničila. Mnogo ovir je bilo premagati toliko na oblastih, kolikor glede na financiranje! Ali premagali smo jih slednjič — Bogu bodi hvala na tem!

In tako stojimo danes tu z blažilnim uverjenjem v svojem srečju, da se je z novo vnanjo obliko zapričela tudi nova doba uspešnega in blagosnega dela za blagor in pravo milega naroda slovenskega na tej prevažni poziciji. O vrednosti našega lista nočemo govoriti; sodba o tem ne pristoja nam. Vendar pa: ako je res, da novinstvo ni le neka posebna velevlad, ampak tudi zrcalo razvoja vsacega naroda — ako je res, da je napredek novinstva zavisen od napredka naroda samega, da si torej ne moremo misliti napredka brez primerno razvitega novinstva: potem si smemo vendar le domišljati, ne da bi nas to kazalo neskrupno —

da ima tudi naš list primerne zasluge na tem, da je slovenski živelj v Trstu in v okolici mogel prebiti toliko kritičnih in žalostnih časov in da ni klonil duhom pod tolikimi udarci in ob tolikem sovražtvu zlih ljudi in ob skrajno neugodnih političkih odnošajih!

Pustite nam to vero, ne jemljite nam je! Ta vera nam bode v vsodbujajo, da se bomo popolnjevali odslej, da bomo napredovali, na novi srečno ustvarjeni podlagi v čast in blagor našega ljudstva. Poleg tega pa naj ne pozabi naše ljudstvo, da je uspeh našega dela zavisen tudi od njega, da ima prav za prav ono bodoči razvoj tega glasila v svojih rokah!! Zato se obračamo danes do vseh Slovencev rodoljubnim pozivom, da svoje delo združijo našim delom, da bi nas podpirali v bodoče vsak po svoji moči, da postane naš list simbol našega tesnega jedinstva, in da postane blagotvorna resnica motto, ki stoji na čelu našega lista:

V ednosti je moč!

Bodi svoj!

Najhujša rana na našem narodnem organizmu je bila vsikdar in je danes: mlačnost. To je ono nedostajanje narodne zavesti in narodnega ponosa, ono potajevanje narodnega značaja, ono klanjanje in plazenje pred tujei, kakoršno vidimo o vsaki priliki v vseh razredih našega ljudstva. Priprostemu človeku, kakor pravijo, bi se še moglo odpustiti to. Isti živi v svoji kočici, svoji svobodiei, daleč proč od tujinskih navlak, pa je ves zmešan, čim je stopil v okolnosti, ki so mu nekaj nenavadnega, nekaj novega. Ali priprosti človek ne zgublja narodnega značaja radi tega; celo čuvar je on tega značaja: po njem doznaja svet, kakov narod smo! Drugačna je stvar z izobraženimi člani naroda, z onimi ljudmi, ki se razlikujejo od priprostega človeka — ali se vsaj hočejo razlikovati — po svoji znanosti, svojem bogastvu ali po svoji službi. Ti ljudje bi morali biti — nekaj njih so tudi, hvale Bogu! — luč za ostale! Ti ljudje bi morali prednjačiti v vsem dobrem in tudi v odločnem pojavljanju svoje narodne zavesti! Žal, da temu ni tako: je naših Slovanov, ki so bolj na sramoto, nego pa na čast narodu.

Kaj je lepšega, nego je to, da o vsaki priliki kažemo svoj narodni značaj? Čemu rabimo tuji jezik v svojih opravilih? Čemu podpiramo tuja podjetja in povzdigujeemo tuje blagostanje, a sami sebi kopljemo jamo?

Gospodarska neodvisnost, to je prvi pogoj našega obstanka, a z isto vsopredno hodi moralna, duševna neodvisnost! Za prvo nam se hoče požrtovalnosti in dela, za drugo pa zdravega razuma in poštenega srca!

Narava sama nas uči, da bodimo svoji, da moramo težiti po neodvisnosti! Sicer nismo več ljudje, ampak smo bolj podobni brezumni živali, s katero more barantati vsakdo po svoji volji.

Koliko ne greše torej oni, tako imenovani bolji krogi, ki so na oko dobri narodnjaki, kajti videti jih moreš po čitalnicah, kavarnah, krčmah, na koncertih in drugih zabavah, kjer se shaja narodni svet! A kaj pomaga vse to, ko pa puščajo, da se jim otroci vzgajajo v tujem duhu, ter ne dajejo istim niti prilike, da bi se učili narodnemu jeziku in postajajo s tem glavni kriveci na onih grozilih činih, kakoršne počenjajo narodni renegetje! Sveto družinsko ognjišče, to je hram, v katerem se mora najprej vzgajati narodna zavest! O človeku, ki ni — da rečemo tako — že z materinim mlekom vsesal va-se značaj svojega naroda, moremo računati, da je izgubljen za narod naš!

Storimo vendar enkrat konec žalostni in sramotni sliki, ki smo jo dali, porodivši in vzgojivši si Grüne in Tomasco-e! **Gojimo deco za-se! Bodimo svoji!**

Naši stari so odbili navale zvijačnih Frankov, divjih Avarov in Mongolov, ter hudih Turkov; naši predniki so iztirali iz teh dežel Benečane ter so branili svoj dom junški pred nemškim nasiljem. Sedaj pa naj bi se mi, potomci onih, na katere so se tožili Latini leta 801. na rižanskem sestanku, da jim morajo plačevati desetino, mi, ki štejem svojih bratov od Belega do Črnega morja, mi naj bi se sami metali v jarm tujinstva?! Danes nam ne treba oroženih vojsk Ludovika Posavskega, da odbijamo protivnika; danes nam ne treba ladij bana Domogoja, da razbijemo beneškega leva: danes imamo zakonov, ki nam dajejo potrebno orožje, da smo lahko — svoji!

Tujinstvo, tuji duh, tuji jezik, tuje gospodarstvo nam niso donesli nikdar dobrega: pod tujino smo mi le propadali vsikdar in meje našega naroda so postajale ožje in ožje. Temu mora biti kraj! Znanost, trgovina, imetje: za vse smo dovzetni tudi mi in ne manje, nego tujec. Tudi v cerkvi in v šoli, in na trgu in pred oblastmi, v vseh vejah javnega in privatnega življenja, morajo zavladati narodni duh, narodna zavest, narodni jezik, narodno označenje.

Male zapreke treba odpraviti, kakoršne-koli težave treba premagati, umetne ograje treba rušiti, vse bedaste ozire treba potiskati na stran — in uspeh bode gotov, narodna čast rešena, bodočnost osigurana!

Ko se glasi: Bodi svoj! tedaj ne velja, da bi vsakdo vlekel na svojo stran, da bi vsaka veja evela svojim evetjem; pojedinec, ki svojega dela ne dovaja v sklad z ciljem skupine, ni svoj! Slični je perju, ki je veter razmetava sem in tja; nima določene svrhe in slednjič se izgublja v morju tujinstva. Boljšega izgleda ga ni v tem pogledu, nego je oni, ki ga je podal Menenij Agrippa nezložnim Rimljanom: ako udje jednega telesa ne delajo zložno jeden za drugega, tedaj trpi ves organizem in slabo je tudi pojedinim udom!

Brez zloge, brez jedinstva ne bomo svoji nikdar! Gorje hiši, v kateri brat mrzi brata ali koplje jamo pod njim! V narodu, kakor v skupnem organizmu, je to še hujše, kajti tujince-sosed samo čaka na priliko, da nam održe kos narodne lasti naše!

Ne bodimo torej neumni otroci: bodimo bratje, bodimo zložni in potem bomo svoji! Saj ni lagal pesnik, ko je peval:

Braća smo od jednog ota,
Krv nam ista žile puni!

Bodi svoj! To se pravi: otresi se tujinstva, posveti se ves narodu svojemu in svoji domovini! Hrabrost ti bodi geslo, a ne mlačnost! Vodi naj te ljubav, in ne prepir! V svojem delu imej vsikdar na misli ono pesnikovo:

Nije žiće ovo naše:
Domovine glavnića je,
Što uživat mi možemo,
Al potrošit nesmićemo!

Da, življenje ni naša last. Isto je glavnića domovine, katero glavnića smemo uživati, a zapraviti nikdar!

Politični pregled.

Nadvojvoda Ferdinand d'Este. V uradnem listu »Wiener Zeitung« od 1. t. m. je objavljeno lastnoročno pismo Njegovega Veličanstva do nadvojvode Frana Ferdinanda D'Este. Cesar izraža v tem pismu svoje zadovoljstvo, da se je nadvojvodi popolnoma utrdilo zdravje. Nadalje prideljuje nadvojvodo sebi, kakor Najvišemu zapovedniku vojske. Tako bode imel nadvojvoda priliko voditi večasih večje armade. Tudi vojaški naredbeni list prijavlja cirkular, s katerim je določeno, da pristojajo nadvojvodi časti generalnega inspektorja vojske. Nadvojvodi bode prideljen jeden stalni častnik iz generalnega štaba kakor pobočnik ter jeden stotnik ali ritmojster kakor ordinančni častnik. Za avstrijske narode, vsikdar zveste dinastiji Habsburgov, je posebno vzradostljiva vest, da se je zdravje popolnoma utrdilo bodočemu nositelju krone.

Državni zbor. Včeraj se je razšla zbornica poslancev na velikonočne praznike, dovršivši srečno tisto dolgo razpravo o kratki izjavi njegove ekscelence gosp. ministerskega predsednika grofa Thuna. Uspeh vsej tej razpravi je bil jedino ta, da smo na čistem sedaj, da se je brez potrebe tratil čas s to razpravo. Bolj negativnega uspeha si menda ni

možno misliti. In drugačnega uspeha tudi ni bilo pričakovati, kakor hitro je bila gotova stvar, da se je kratkosti in površnosti vladine izjave še pridružil sklep, da vlada ne poseže v razpravo. Tako so govorili le poslanci, od katerih nismo izvedeli ničesar drugega, nego to, kar smo — vedeli že poprej!! Od desne in leve so zatrjali govorniki, da respektivne skupine vztrajajo nepremično na svojih načelih in da ne odjenjajo. Nemei so ponovili ne vemo kolikokrat, da prej ne bode miru in rednega parlamentarnega delovanja, dokler ne bodo odpravljene jezikovne naredbe in uresničene razne druge več ali manj — skromne želje gospode Nemcev. Slovanske skupine pa so zatrjale, kakor so delale vedno, ker drugače bi bile izdajalke na samih sebi! Tako je bilo v tej razpravi, tako je bilo vedno in tako je bilo tudi včeraj! Le vlada — je molčala.... in zato je facit ta, da smo po tolikih dnevih tam, kjer smo bili popred: v temi!

Nemei so udarjali torej tudi včeraj na stare strune; nijeden ni vedel povedati ničesar novega: iste grožnje, ista domišljavost, ista nestrpnost! V govoru starega Funkeja nas je zbedel v oko jeden stavek, kjer je rekel, da je jedinstvenost te države itak že zrahljana preveč po duvalistiški obliki! Oprostite, spoštovani gospod, in dovolite nam skromno vprašanje: kdo pa je ustvaril duvalizem in vrhu tega le špekulativnim namenom, da bodo onkraj tiranizovali Madjari, takraj pritiskali Nemei in na obeh straneh trpeli Slovani?! Prosimo odgovora. Gospod Funke je strašil tudi z nami Sloveni, češ: ako ugodite Čehom, pridejo potem Slovenci, ki so zvesti učenci bratskega jim naroda! Gotovo, gotovo spoštovani gospod. Še več, več: mi niti ne mislimo čakati tako dolgo, da Čehi dosežejo svoje državno pravo, marveč hočemo zahtevati vsopredno in hkratu z Čehi.

Nemei Wolf je zatržil, da nemški narod zahteva obstrukcijo, obstrukcijo in zopet obstrukcijo.

V imenu Poljakov je izjavil grof Dzieduseieki, da se oni drže načel, izrečenih v adresi večine. Ta večina noče nasilnih prevratov. Ona sicer ni ustvarila konstitucije, toda reformirati hoče vendar potom ustave.

Potem je prišlo do preej ostrega spopada med socialistom Daszynskim, posl. Winkowskim in posl. Srojalowskim. Poslednja dva in Malorus Wachnianyn so izrazili željo po uvedanju rednih parlamentarnih odnošajev in po rešenju jezikovnega vprašanja.

Posl. Spinčić in Laginja sta interpelovala ministerskega predsednika radi izdajanja dovoljenj za krošnjarstvo v nekarerih občinah Istre. Ista dva poslanceva sta interpelovala naučnega ministra radi hrvatskega oddelka na ljudski šoli v Lovranu.

Zbornica je rešila nujne predloge radi podpor ljudstvu, trpečemu bedo, ter je sprejela predloga poslancev Pesslerja in Kaiserja radi razdeljevanja teh podpor.

Opomniti bi še bilo, da se je zbornica pred prehodom na dnevni red bavila jako nevšečnim slučajem in da se je — o čudež v tej zbornici! — dosegljo popolno sporazumljenje v tem slučaju! Predvečerajnjem je namreč sodišče na Dunaju obsodilo odgovornega urednika delavskega lista, ker je ponatisnil interpelacijo, predloženo zbornici, v kateri je bil naveden neki članek, ki je bil zaplenjen svojedobno. Radi te obsodbe so opozicijske stranke ljuto napadale deželno sodišče, a zbornica je vsprejela predlog posl. Hoehenburgerja katerim se izreka prepričanje, da je dovoljeno objavljene interpelacij, predloženih v javni seji — naj so iste kakoršnekoli vsebine — in zato isto ne more biti predmetom kazenskega postopanja. Ministru pravosodja se nalaga, naj zaukaže vsem državnim pravdnistvom, da uložijo pritožbe ničnosti v vseh taeih slučajih, ko so se izvršile slične obsodbe.

Prihodnja seja bode dne 20. aprila.

K položaju. — Neko dunajsko poročilo v »Piccolo« trdi, da je ministerski predsednik grof Thun imel te dni posvetovanja z raznimi poslanci vseh strank. Tudi z Italijani da se je posvetoval, toda pogovor ni imel oficijelnega značaja — tako pristavlja »Piccolo« previdno. Ni od jedne ni od druge strani da ni bilo danih obveznih objav. Grof Thun da je zatržil, da se hoče zanimati za južne dežele

Dalje v prilogi.

isto ljubeznijo, kakor za druge. Zahteval bode podrobnih poročil in po Veliki noči mu bode možno baviti se podrobno z dotičnimi vprašanji.

Med tem pa poročajo „Slov. Narodu“ vnovič, da se je položnje jako poojstrilo, ker je grof Thun jel hoditi po potih, po katerih mu ne bodo mogle slediti vse skupine na desni. Nezadovoljne skupine da postavijo grofa Thuna že danes pred: aut-aut, zbok česar niso izključena presenečenja.

Ako te pesimistiške vesti o hipnem položnju odgovarjajo resnici, potem ne more drugače, nego da se je grof Thun postavil na tisto čudno stališče, na katerem so stale dosedaj vse avstrijske vladé: da bi morali le mirni plačevati račun vsikdar, kadar se nemirni delajo — le delajo, pravimo — zmerne! To bi potrjala tudi vest, da je grof Thun jako nezadovoljen, ker so Čehi predložili predlog za popolno enakopravnost obeh deželnih jezikov. Seveda: Nemci naj bi se tolažili na račun naše enakopravnosti!

Parlamentarne stvari. — Proračunski odje izročil predloge glede podpore poškodovanim poelementarnih nezgodah slovenskemu poslanecu dr. Kreku kakor poročevalcu, ker je izjavil v to izvoljeni dr. Kathrein, da ne more prevzeti poročila. Sklenilo se je tudi, naj vlada nemudoma preišče vse te stvari ter naj takoj po Veliki noči poskrbi potrebni denar, da se razdele podpore.

Delegaciji se snideta v Budimpešti dne 2. maja in bode trajalo posvetovanje do binkoštnih praznikov.

Spor med Španjsko in Zjedinjenimi državami severoameriškim. — „Ministri smatrajo situacijo kakor skrajno nevarno.“ Tako brzojavljajo iz Washingtona. V tem zmislu se glase tudi današnja poročila iz Madrida. Od tam poročajo namreč, da je španjsko ministerstvo odklonilo vse zahteve Zjedinjenih držav. Nevarnost vojne je prišla najbližje. V pogovoru z ameriškim poslanikom v Madridu je rekel ministerški predsednik španjski, da to bi značilo odpoved vrhni oblasti nad Kubo, ako bi Španjska vsprejela pogoje, ki jih stavlja Amerika. Španjski listi pravijo, da jim je ljubša vojna nego pa tako položnje. V političkih krogih se bojé, da prične vojna že prihodnji teden. Slednjič javljajo iz Londona, da Nemčija in Rusija sti odklonili vsako posredovanje v tem konfliktu.

Domače vesti.

Naša hiša. — Izgradili smo si svojo hišo, katera je, lahko rečemo, ako tudi majhna, vendar-le primerna za naše razmere. V svojem domu smo. Dolžnost nam je torej, da seznanimo svoje čitatelje s tem našim domom. Dosedaj smo bili razkropljeni, kakor ovčice, po raznih prostorih, brez vsake udobnosti. Redakcija je bila sama za-se v ulici Caserma, administracija v ulici Molino piccolo, ekspedicija v ulici Corsia Stadion a tiskarna na trgu Caserma. Ni čudo, da nam ob taki raztresenosti ni bilo mogoče vsakikrat ustrezati željam naših čitateljev. Sedaj pa smo se koncentrirali tako, da lahko rečemo, da imamo vse v enem prostoru. Redakcija, tiskarna in ekspedicija so skupaj v ulici **Via Carintia št. 12.**; administracija je ostala, kjer je bila do sedaj t. j. v ulici **Molino piccolo št. 3.** Zato pa so zvezane po telefonu redakcija, tiskarna in ekspedicija, na eni strani, direktno z administracijo na drugi strani.

Po telefonu bode dobivala tudi redakcija naj-novejše vesti iz Ljubljane in z Dunaja, tako, da bodedo zamogli ustrezati vsem zahtevam, ki se stavijo modernemu časopisju.

Rodoljubi, ki bi si hoteli ogledati našo novo tiskarno, so nam vedno dobro došli.

Da se bode naša skromna hiša širila bolj in bolj na čast, slavo in napredek našega milega naroda, v to trebamo podpore od strani našega občinstva, katero naj pridno sega po našem listu, ne nam, ampak sebi, t. j. narodu v korist!

Kako je nastala tiskarna Edinosti? — Večino naših, posebno izventržaskih čitateljev, je gotovo presenetila vest v današnjem zjutrajšnjem izdanju, da bode „Edinost“ izhajala od danes naprej v lastni tiskarni. Še bolj pa presenetiti naše čitatelje vest, katero jim je donesla ta-le številka,

da je postala „Edinost“ današnjim dnevnikom, nego celo list, ki bode izhajal dvakrat na dan. Ker smo molčali dosedaj o snovanju lastne tiskarne in o tako važnem koraku našega lista, nam je dolžnost, da razložimo našim čitateljem, kako smo prišli do takega koraka. V uvodnem članku smo že pojasnili z narodnega stališča potrebo storjenega koraka. Namen tem vrsticam pa bodi, razložiti našim čitateljem, kako smo prišli do tega, da se je uresničila že davno gojena želja, želja po lastni tiskarni, katera nam omogočuje vsakdanje dvakratno izdajanje našega lista.

Najprej je bila v tem obziru odločevalna okolnost, da se je, odkar je začela izhajati „Edinost“ škrat na teden v dvojnem (zjutranjem in večernem) izdanju, od dne do dne širilo število naročnikov in posebno tržaskih odjemalcev na drobno.

Ta uspeh je bil za nas podlaga, na kateri smo napravili svoje račune. Ti računi so nam kazali, da „Edinost“ lahko izhaja vsaki dan in celo dvakrat na dan, ako se povspne do lastne tiskarne. Za tiskarno pa treba denarja, denarja in zopet denarja.

Ker pa „Edinost“ ni spekulativno podjetje, katero bi bilo obogatelo v minolih letih, ampak narodno podjetje, katero ima v prvi vrsti namen pobijati pogubni upliv italijanskega časopisja tržaskega, ni nam preostajalo družega, nego potrkati na vrata naših tržaskih imovitejših rodoljubov s prošnjo, naj nam priskočijo na pomoč.

In naša prošnja je našla prijazen odmev v sreih teh rodoljubov, ki so nam omogočili pred tri in enim četrt letom, da smo začeli izdajati list po šestkrat na teden s tem, da so nam darovali primer-nih svot za list ter nas vedno podpirali do danes.

Imen teh naših rodoljubov ne smemo zamolčati javnosti danes, v tem slovesnem trenutku, tudi ako bi oni hoteli odtegniti svoja imena javnosti.

Ti rodoljubi, katerih imena so zapisana v naši zlati knjigi — v naših sreih — so gospodje: Fran Kalister, Josip Gorup, Kornelij Gorup, Miha Truden, Ante Truden, Ivan Šabee, in Ivan Mankoč.

Tem rodoljubom, ki so pristopili z večimi svotami našemu narodnemu podjetju in ki so že poprej izdatno podpirali naš list z darovi, pridružili so se s primernimi svotami še gospodje: Ivan Goriup, Graecijan Stepančič, Ivan Marija Vatovec, Jakob Klemene, Josip Kranje in Edvard Drašček in: **tiskarna „Edinosti“ je bila ustanovljena brez hrupa in šuma.** — Vsem tem rodoljubom izrečena bodi na tem mestu presrečna zahvala v imenu našega naroda!

Največe zadoščenje pa bodi jim v zavesti, da so nam pomogli zgraditi zopet eno trdnjavo, v kateri se bodedo branili proti ljutim napadom naših sovragov in iz katere zanesemo prej ali slej svoje junaške barjake zmagonosno v sovražni tabor. V to ime pomoz! Bog in sreča junaška!

Zakaj izdajamo „Edinost“ dvakrat na dan? — Marsikomu se bode zdel predzren korak, katerega smo storili s tem, da smo se lotili izdajati „Edinost“ dvakrat na dan ter si bode mislil, da bi bilo zadostovalo, ako bi izdajali ta list le enkrat na dan. In vendar smo bili prisiljeni storiti ta korak iz dveh razlogov.

Najprej treba pomisliti, da smo v Trstu v takem mestu, kjer izhajajo vsi večji listi po dvakrat na dan, tako, da ni mogoče uspešno konkurirati, ako se ne oklenemo tudi mi tega načina izdajanja. V drugi vrsti pa treba pomisliti, da so zahteve naših zunanjih naročnikov in tržaskih čitateljev različne; prvim je list prelokalen, drugim pa ne zadostujejo naše lokalne novice. Radi tega nameravamo naš list urediti tako, da bode zjutranje izdanje bolj primerno za Tržacane, a večerno za zunanje naročnike ter da bode Tržacanom popolnoma zadostovalo zjutranje, a zunanjim naročnikom večerno izdanje. Kdor pa bode hotel biti informiran o najnovejših vesteh dvakrat na dan, naj si kupuje obe izdanji oziroma naj se naroča na obe izdanji. Večerno izdanje, ki je kolekovano, stane 4 nč., zjutranje, pa kakor do sedaj, 3 nč. O ponedeljkih in po praznikih izhajala bode opoldanska številka „Edinosti“ na dveh straneh po 2 nč. Tržacanom bi bilo priporočati, da si vkupijo v ponedeljek opoldansko izdanje; v torek, sredo, četrtek, petek in soboto zjutranje izdanje, a v nedeljo sobotno večerno izdanje. Na ta način imeli bodo list vsaki dan, to je, 7 krat na teden

za 21 nč. Ako nas tržaski odjemalci primerno podprejo, bode nam mogoče, znižati ceno listu na 2 nč. Naročniki imajo pa že sedaj najnižji dnevnik na Slovenskem, ker ostane naročnina nespremenjena za večerno izdanje, ki zadostuje popolnoma. Tako smo ustregli vsem.

Telefona št. 870 naj se poslužuje oni, kateri hoče govoriti z našo redakcijo ali administracijo! Vsakdo, komur je znana kaka novica, ki bi bila primerna za naš list in kdor se lahko posluži telefona, naj pokliče zgornjo številko. Mi ne moremo vedeti vsega in le s pomočjo vseh lahko dospemo do tega, da se bode v „Edinosti“ v resnici zrealilo vse naše narodno življenje in gibanje.

Slava! — Leta 1876. dne 8 januarja zagledala si, draga „Edinost“, luč svetla. Srečna ura, ki Te je videla prvokrat in srečen narod, katerega si vzdramila iz pogubonosnega spanja. Slava naj doni Tebi danes, ko si izšla prvokrat v svojih lastnih prostorih! Slava Tvojemu roditelju, nam nepozabnemu Ivanu Dolinarju! Slava vsem onim blagim dušam, ki so ti preskrbeli lastno streho, izpod katere Ti daj Vsevečni, da bi se širila in razevitala čim dalje bolj v slavo in napredek Tvojega in našega milega naroda! Bog plati vsem Vam, ki ste napeli vse sile v razširjenje in popolnjenje naše „Edinosti“, katera edina nam bodi tudi v bodoče, kar nam je bila do sedaj: prava voditeljica do srečnejše narodne bodočnosti! Bog plati stotero oni blagi duši, ki je žrtvovala vse, da le doseže, kar je dosegla, vedoča, da s tem osreči — narod svoj!

Sprejmite, gosp. urednik, te moje pozdrave in zahvale v Vaš cenjeni, danes preporejeni list, da bojo tudi delavei deležni tega izrednega slavlja, katerega smo toli težko pričakovali mi vsi in slednjič dočakali! Sedaj, draga „Edinost“, ne bodeš izhajala več dvakrat na mesec, kakor si izhajala pred 22 leti! Sedaj se bodedo videli vsaki dan! Delavci! Bratje! Sedaj ne bode več prigovora, da „Edinost“ izhaja prepredko; sedaj je torej na nas, da podpiramo edini naš dnevnik v mestu tržaskem! Preč z lohonskimi listi, ki nam okužujejo našo narodnost in kvartijo našo mladino! Proč žnjimi, a nadomestuje naj jih „Edinost“! Kakor je mej Lahi „Piccolo“, tako naj bode med nami v vsaki hiši „Edinost“ doma bodisi naročena ali kupljena, ker le tako jej bode mogoče vztrajati v tem večnem boju za pravice narodove.

Naša „Edinost“ ni uredovana takó, da bi bili vsi zadovoljnji žujo. To ni in tudi ne bode nikdar, ker je to sploh nemogoče. Da je pa uredovana bolje, nego nikdar poprej, to priznavajo vsi oni, ki jo pazljivo čitajo že več let.

Zato bodi ob zaključku izražena iskrena želja, da nam Bog živi in ohrani sedanje uredništvo.

Iz delavskih krogov.

Živio! — Ko sem izvedel, da glas „Edinosti“ ni bil glas vpijočega v puščavi, ter da število 70 dobrih členov, ki jih je imelo politično društvo „Edinost“ lanjskega leta, je letos poskočilo že čez 200 (!!), zaklical sem iz dna svoje duše: Živio! Tega števila še ni doseglo naše polit. društvo, vsaj da bi meni bilo znano — ne!

Dvakrat „živio“ je vredno zaklicati onim dvem mladim gospodom, kojih eden je plačal za dve leti naprej, a eden celo za štiri leta! Ako se vsi poprimemo dela, ako od dvesto in toliko členov pridobimo še vsaki enega, imeli bodedo društvo, ki bode imponiralo na vse strani! Odbori prejšnjih let so, akoravno je društvo sestajalo malo ne, samo iz odbora, — vršili vse edno svojo dolžnost, toda naloga je bila res težavna! Kako veselje mora imeti taki odbor, to si je lahko misliti. Sedaj pa je vse drugače, sedaj sprevidijo tudi na zunaj, da smo res tukaj in da — — delamo, a odbor bode ložje vršil svojo nalogo, gotov, da mu je evet naroda vedno na strani. Mi imamo v Trstu preko 1500 slovenskih trgovcev in obrtnikov. Žalibog, da le malo zavednih. Oni pa, ki se zavedajo svoje narodnosti, oni pravijo: mi Vas ne bodedo iskali ter Vam donasali denar; ako hočete imeti členov, pridite vi do nas! To bi ne bilo slabo, gospoda slavna, ko bi mi imeli sredstva za vzdrževanje stalnega osobja, ki bi imelo nalogo nabirati člene. To pa ni mogoče, dokler se politično društvo ne dvigne do one stopinje, na kojoj mora priti. Minoli teden sem bil pozvan k nekemu našemu veljaku, ki mi je svetoval, naj „politično društvo

«Edinost» razpošlje nekoliko okrožnic možem, ki mi jih je imenoval. To je dobra misel, toda, okrožnice bi trebalo poslati vsem našim, toliko v mestu kolikor v okolici. Seveda le takim, od katerih se more pričakovati narodna podpora. Moje skromno mnenje je to, da bi ta korak bil koristen, ker tako bi izvedeli, kdo je znan in kdo — ne?! Okrožnice naj raztolmačijo na priprost način namen in pomen društva, a členom naj bi se smatralo vse one, ki niso vrnili okrožnic v teku enega meseca, ali pa, ako kako drugače ne javijo, da nočejo ali ne morejo biti člani edinega slovenskega političnega društva in zajedno najvažnejšega društva v Trstu.

Vi možje in narodnjaki pa storite lahko svojo dolžnost stem, da poučujete ljudstvo in mu razlagate pomen naša trdnjave — «Edinosti»!

Pomagaj si sam — —

Naš vladar na potovanju. — Agencija «Wilhelm» objavlja naslednji red potovanja našega vladarja:

Vladar pojde na velikonočno nedeljo v Budimpešto, od koder se vrne na Dunaj; dne 12. t. m. pojde v Monakovo, kjer bode prisustvoval srebrni poroki princezinje Gizele. Iz Monakovega se poda v Draždane o priliki 70-letnce Saksonskega kralja in potem poseti vladarja v Kissingenu. 26. se vrne na Dunaj.

V komisijo za odmerjenje davka na osebno dohodarino sta bila izvoljena za III. razred cenitvenega okraja okolica naša kandidata g. Andrej Černe in istemu namestnik, gosp. Ivan Balanč. Za I. in II. razred so bili izvoljeni: Filip dr. Brunner, Aleksander Schröder in namestnika: Rihard Greenham in Rihard Gmeiner.

† **Lujza Pesjakova.** V četrtek zvečer je umrla po daljši in mučni bolezni poznata slovenska pisateljica Lujza Pesjakova, rojena Crobath v starosti 69 let. Večni jej bodi spomin!

„**Koneilijantni predlogi**“. — Današnji «Piccolo» se zopet bavi s sporom med občinskim zastopom in škofom radi slovenskih propovedi. Pridržuje si, da se prihodnjice malec pobavimo s temi neslanostmi čifutskega glasila, povdarjamo danes le dvojno iz Piccolovega poročila: a) da škof se noče udati to pot terorizmu Židov, in b) da je župan Dompieri stavil škofu predlog, katerega imenuje «Piccolo»: proposta conciliativa! Seveda je čitatelj sedaj radoveden, kako izgleda ta konciliantni predlog župana tržaškega. Naj čuje torej: gospod župan — ako je res, kakor poroča rečeni list — je stavil škofu torej — »pomirljiv« predlog, naj bi se za Tržačane slovenske narodnosti obdržavale funkcije v Šklednju!!! Zakaj ne kar v Sežani!! Tako izgleda laška »koneilijanca«! Sedaj ne vemo le, ali naj bi se jezili, ali naj bi se smejali!! Da bi se človek jezil, so taki predlogi preneumni; a za to, da bi se smejal, je vsa stvar veliko prealostna!

Pevsko društvo «Kolo» javlja, da je že najelo dvorano in vojaško godbo, da je torej zagotovljen koncert, ki bode dne 8. maja. Toliko se javlja bratskim društvom, da ne prirede isti dan morebitnih zabav, kar bi nam škodovalo gotovo. Program in druge potanjnosti se objavijo pozneje. Odbor.

Zahtevajte, pa vam morajo ugoditi! — Pred nekaj mesecev oddala je slovenska stranka v nekem poštnem uradu v Trstu priporočeno pismo s slovenskim naslovom. Potrdilo pa je sprejela v laškem jeziku.

Radi tega se je pritožila stranka na e. hr. pošto ravnateljstvo s slovensko vlogo, zahtevaje, naj se ji izda slovensko potrdilo. Ces. kr. pošto ravnateljstvo je tudi ugodilo tej pritožbi in je poslalo stranki slovenski prejemi list. V dotični rešitvi je ravnateljstvo tudi naznanilo pritožniku naposled, da je bil dotični poštni uradnik celó kaznovan radi omenjenega pregreška.

No, glej čudo: isto ravnateljstvo, ki je kaznovalo poštnega uradnika radi nerabe slovenskega jezika, se je samo še bolj pregrešilo proti jezikovni enakopravnosti, kajti pritožbo je rešilo v — nemškem jeziku.

Stranka pa — prepričana, da veljajo zakoni ne samo za niže uradnike, temveč tudi za vele-slavne predstojnike — se je obrnila naravnost na ministerstvo za trgovino.

Dolgo je morala čakati, naposled pa je vdo-bila od tukajšnjega e. kr. poštnega ravnateljstva v

lepi slovensčini pisan odlok, s katerim mu isto naznanja, da je visoko e. kr. trgovinsko ministerstvo zaukazalo, da se mora rešitev na prvo pritožbo dostaviti stranki v slovenskem jeziku. In v resnici je bila temu odloku priložena prva rešitev, no takrat v slovenskem jeziku.

G. ravnatelj Pokorny se je menda zopet prepričal o tej priložnosti, da zakonom moramo biti pokorni vsi!

Sirota!!! Ko sem prečital članek »prijatelja« mi »Indipendente«, katerega je prinesel pretekli četrtek pod naslovom: »Con vessili e canzoni« — sem moral vsklikniti pomilovalno: sirote! Bojim se sicer, da čitatelji in čitateljice »Edinosti« se ne strinjajo z menoj, kar se tiče pomilovanja takega lista. Toda, kdo bi bil tako trdosrčen, ko vidi, kako huda prede našim blagim miroljubivim in vedno zatiranim (!!) sosedom!! Pomislite! Mi se lahko sprehajamo po mestih in po deželi se svojo eksotično trobojnico! Mi »barbari« smemo zahajati v laška (?) mesta, tam izzivati kakor in kolikor nam drago! Med tem pa ne smejo oni ni tega ni onega, ker od jedne strani jim baje brani to tista poredna policija, a od druge strani ti divji Slovenci, ki bi Lahe najraje kar obzidali s kamenjem!! Ni-li to tužno za »nedolžne« naše polentarje?! Mi nosimo svojo veliko slovensko trobojnico (La tricolore della grande Slavia!), oni, vsmiljenja vredni trpini, pa ne smejo niti pokazati svoje — trobojnice!! Socijalistični državni poslanec Daszynsky mora presneto malo čitati ubogega »Indipendente«, sicer bi ne bil rekel, da smo mi Jugoslovani najmirnejše nravi, pridni in dobri. Sirota »Indipendente« ve to bolje! Slovani smo tirani, ki neusmiljeno tiščimo ob tla sirote Italijane..... Tako pripoveduje »Indipendente«..... kdor ne veruje, plača groš!

Gospod Daszynsky naj torej drugi pot, ako misli še kedaj govoriti o Jugoslovanih, — poprej vpraša za informacije gospodo okoli »Indipendente«, ker drugače mu bode lahko — grda predla!! Da ne bode te mislili pa, da se šalim, povem Vam še nekaj — kar pa ni nobena šala! »Indipendente«, Venutti, Luzzato in Bog ve še kedo, so sklenili, da ne bodo več mirno prenašali teh groznih izzivanj od naše strani, ampak reagirati hočejo na vseh — koneih in krajih! V Gorici na magistratu so napadli tamošnja politična oblastva, in da bode še bolj imponiralo, brzojavili so tudi na Dunaj Lenšemu, naj isti napravi »odločne« korake! Reči mu, da ti ne reče! ali: Primate ga, primate ga! toda tat sem — jaz! To je morala poldrugo kolono dolgemu članku »Indipendentejevemu«.

Ker na resni odgovor ni niti misliti, ko se ima opravila z blaznimi, zato sem tudi jaz navel to sarkastično-humoristično struno!

Spoštuj tuje — ljubi svoje!

Usodna pomota. — 14letni mladenič Graceo Piazza, stanujoči v ulici Aequedotto št. 8., je bil bolan. Včeraj je hotel piti, kakor po navadi, zdravilo ter je vzel neko steklenico tam, kjer se je nahajalo po navadi zdravilo. Pritaknil je steklenico k ustam in je nekajkrat požrl tekočino. Ali nesreča! V steklenici ni bilo zdravilo, marveč — žveplena kislina. Ubogi mladenič je vskliknil obupno ter se zgrudil na tla. Stariši so prihiteli hitro in nekdo je tekel po zdravniku, ki je tudi prihitel takoj. Ta je storil, kar je vedel in mogel, a bilo je vse zastoj. Mladenič je zdahnil svojo dušo že čez jedno uro. Ne more se torej nikdar dovolj priporočiti ljudem, da pazijo, da pridejo strupene stvari na tako mesto, kjer ne more vsakdo do njih.

Iz Črnegakala nam pišejo: V noči od 21. do 22. m. m. so hoteli ulomiti tatje v prodajalnice gosp. Karla Siskoviča. Ropot in lomstenje je pa vzdramilo gospodarja, ki je spal v zgornji sobi. Ta je vstrelil parkrat v zrak na kar so tatje zbežali splašeni.

Isti ali pa drugi tatje so poskusili v noči od 23. do 24. m. m. ulomiti v tukajšnji poštni urad in sicer skozi okno, 7 metrov visoko od tal. Tudi takrat se jim ni posrečila njihova nakana, kajti prestrašil jih je električni zvonček, ki je začel zvoniti.

Obča želja je, da bi se ustanovila pri nas žandarmerijska postaja, kar bi bilo jako umestno in zelo potrebno, kajti žandarjem iz Kopra in Bo-

ljunea ni nikakor mogoče nadzorovati dobro tako obširnega okrožja.

Hude posledice pijanstva. Poskus samomora. — Včeraj popoldne je prišel na zdravniško postajo 39letni P. M., bivajoči v ulici Muraglione št. 24. Bil je v spremstvu svoje žene. Mož je bil vinjen in močno ranjen na rokah na več mestih. Potem, ko mu je zdravnik obvezal rane, je uboga žena pripovedovala, da jej mož že več časa prihaja pijan in slabe volje domov. Včeraj je prišel tudi v takem stanju. Ko ga je posvarila nekoliko, je zgrabil v kuhinji za nož in začel klati samega sebe. Morda bi se bil končal, da se jej ni posrečilo izvit mu nož iz rok. Vrnila sta se na to oba domov in sicer žena užalostena, a on pobit in hudim bolečinami.

Tatvine. V stanovanje gostilničarja Petra Bortoluzzi v ulici Seorzeria so ulomili v čeraj zjutraj tatovi ter odnesli dvoje zlatih ur z verzičama, par uhanov v vrednosti nad 200 gl. — nadalje v denarju 232 gl. — Jeden tatov se je celo ranil ob udiranju vrat, kajti našli so se sledovi krvi.

Karolu Juvanu, železničnemu uradniku je bilo ukradenih včeraj v gostilni na lesnem trgu št. 7 petnajst goldinarjev

Mornarju Angelju Vianello je bilo ukradenih 70 lir in sicer iz jopiča, katerega je obesil v sobici na ladiji.

Mala beguna. 9-letna Marija in 6-letni Ivan, otroka nekega fin. respicijenta, sta pobegnili v torek od doma. Podala sta se na parnik in s tem v Izolo. Oče in mati sta ju iskala zastoj. Iz Izole sta se vrnila otroka drugi dan, ali domov še nista hotela. Predsinoči zvečer ju je našel Gregor Zidar iz Rocola, ko se je vračal domov; in sicer sta se tiščala pod nekim zidom popolnoma premočena in vsa pomazana od blata. Ker sta mu rekla, da nimata ni očeta ni matere, da sta iz Pirana, da sta pobegla od njiju tetke, ker jima ni dala — jesti ter da nista jedla že dva dni, ju je vzel Zidar seboj na dom ter jima je dal jesti in prenočišče. Drugi dan ju je odvel na policijo. Tam sta begunčka povedala isto. Neki policijski uradnik, kateremu sta se smilila, jima je preskrbel celó kosilo ter ju pustil ocediti.

Isti dan popoldne se je pa doznalo, da sta si otroka zmisliła vse to. Njuni stariši bivajo v Trstu. Policija je pozvala na to mater, v pričó katere je posvaril policijski uradnik begunčka ter ju izročil materi. Dandanes res ni več otrok.

Najnovjše vesti.

Madrid 2. Kubanska lokalna vlada je doposlala predsedniku zjedinenih držav Amerike — posredovanjem Španjskega poslanika v Washingtonu — adresno, v katerej trdi, da so ustaši na Kubi v manjšini in da večino kubanskega ljudstva predstavljajo autonomisti. Vladi, ki bi hotela dovesti deželo do sreče pod suvereniteto Španjske, ne dopuščajo, da bi se uživala. Adresa apeluje na čut pravičnosti predsednika, da bi se pod imenom nezavisnosti Kubancem ne usilila vlada, ki bi bila deželi v pogubo.

Dunaj 2. Uradni list »Wiener Zeitung« objavlja lastnoročni dopis Njeg. Veličanstva do ministra za vnanje stvari Goluehowskega, in do ministerskih predsednikov grofa Thuna in grofa Banffy-a, s katerim se določa sklicanje delegacij za dan 9. aprila v Budimpešto. Z istim dopisom je imenovan bivši Gališki namestnik Sanguszko vitezom zlatega runa.

„Ženski pokret“.

Članek pod tem naslovom se nahaja v drugi številki »Mladosti« iz spretnega peresa g. Guida Jeny-a. Čitala sem ga s pravo radostjo, saj mi je živ dokaz, da so se tudi Jugoslovani poprijeli ženskega gibanja, toli važnega za razvoj človeštva, in sicer ne tako ženske, kakor možki. Možki spoznavajo, da je sedanje stališče ženstva nemožno, da se je le preveč grešilo v tem obziru in da treba tu veliko popravljati in predrugačiti.

V glavnih potezah, če prav okrajšani obliki, hočem ponoviti cenjenim čitateljem in čitateljicam g. Jeny-a razpravo. Naj bi njegove besede odmevale tudi v širših krogih slovenskega ženstva!

Piše pa g. Jeny nekako tako-le:

»Med trpeče slojeve človeštva ne spadajo samo nižji slojevi, ampak semkaj spada tudi polovicia človeškega rodu: »slabši spol«.

Mnogi se ogrevajo za svobodo ljudstva, malokdo je, ki ne bi spoznal krivice, ki se dogaja

nižjim slojem; zoper žensko osvoboje se pa oglašajo najostrejši predsodki.

Možka mladež se odgaja za samostojno delo, ženske pa niti ne smejo odločevati same o sebi, odločujejo jim le možki. Ženska je igrača sročje in slučaj.

Tako se potiskajo ženske v nižo moralno sfero, a značaj jim mora nadomeščati duh podložnosti in pokornosti.

Možitev je za žensko materialno vprašanje za obstanek. Ako se rešuje čisto na škodo ženske duše in osebnosti, ni to nikakor čudno, če se vpostevajo okoliščine in značaj, ki se vzgajajo v njih.

Pravna oblast je v možkih rokah. Možki predpisujejo ženski zakone — v svoj prid, a žena naj se jih drži.

V življenju si dovoljuje mož vsako svobodo, a ženi ne dovoljuje niti toliko, da bi ne stradala duševno in telesno. Nihče ne misli na to, kako bi se moglo vrediti ženi življenje, ki bi zadostovalo potrebam njene narave.

V obče se žena prezira. Stariši so srečni, če se jim je rodil sin. Porod hčere se jim zdi kakor nesreča. Mnogi filozofi so nazivali ter nazivajo še danes ženo za neko »potrebno zlo«.

Z udajo postaja žena moževa last. Njemu je le sredstvo, da si napravlja družino.

Evropejci so si ustvarili nekov uzor harmonične zveze moža z ženo, a ta žena ne sme biti samosvoje, samostalno bitje po svoji volji, nego le — uzor.

Žena naj izpolnjuje zakon, a kakó se more to zahtevati od nje, ko je stopila v zakon brez poznanja sveta in ljudi, mlada in neizkušena. Najčehče se sklepa zakon po volji ali nasvetu starišev, a žena je primorana tedaj nositi jarem, katerega so ji naložili drugi. A ob takih okoliščinah se zahteva od žene, naj izpolnjuje idejal zakona!

Ne vpraša se pa nikdar: če je možno vsaki tako živeti, kakor zahteva običaj, da ostane zdrava na duši in na telesu?! Gospóda, katerih ne boli, kar druge tišči, velé samo, da se mora takó živeti. Ne brigajo jih ženina melanholija, nemir, praznosta njenega srea in iz tega izvirajoča histerija in in konečna trdosrčnost.

Tu omenja »Mladost« najsrmatnejše strani življenja človeške družbe in nadaljuje potem:

»Vsa sramota prostitucije se zvalja le na žensko. Ona je nesramna »zver«, nihče je ne miluje, vsakdo jo prezira, izobčena je do cela iz človeške družbe. In vendar trpi vlada to »potrebno zlo«, ker mora biti nekaj, kar odvrača možke od tujih žen in deklet.

(Istinito, dva grešita skupno; jeden je vsled tega prognan, proklet, izobčen, a drugi, ki je storil isto zlo, se še rad baha s svojo kipečo »možatostjo«. Čin, ki žensko ponižuje tako globoko, povikšuje možkega v blaznih očeh njegovih propalih somišljenikov. Op. prel.)

A kakó upliva to na moralnost?!

V obče se misli, da ženska ni sposobna za ono delo, ki je opravljajo možki, zlasti za duševno delo ne; in to se hoče dokazovati po zgodovini.

A ta historični dokaz jako šepa, če pomislimo, da so bile žene le v redkih slučajih vzgojene za taka opravila.

Kar se pa tiče telesnega dela, je pač znano, kako jake so ženske v divjakih, kako jakih žen nahajamo v narodu. Vaja večba moči. A naše moderno ženstvo se ne sme gibati. Ovirano je od vseh strani.

Kar se tiče moči uma, so žene v novi dobi pokazale zadosti, da ne zaostajajo za možkimi. Zgodovina nam pripoveduje o celi vrsti ženijalnih žen. Istinito je že skrajni čas, da se začne delovati v dosego kulturnega idejala. A to je možno le, ako delata mož in žena skupno. Dokler je od slučaja spola odvisno, se-li smejo komu deliti pravice, ali ne, tako dolgo ne pride do toli zaželjene harmonije mej možem in žensko, niti do kake istinite kulture brez brutalnosti in licemerstva.

Treba pač, da bode tudi ženska cela oseba z lastno voljo in lastnim značajem.

Treba, da nam doraste jak rod, a tak rod morejo roditi le matere, ki so same jake, samosvestnega značaja. To je smoter ženskega gibanja. One hočejo biti res žene, kaj družega niti nočejo biti. In to doseže kultura, ki ni samo za možke, niti samo od možkih.

Do take kulture mora dospeti ljudstvo, ako hoče biti kultura sploh kedaj za vse ljudstvo skupaj, a ne samo za možke.

Takó gosp. Jeny.

Vam pa, cenjene moje čitateljice, priporočam prav tople lepí njegov članek. Čitajte ga, in čitajte ga zopet, dokler vam ne preide vsaka beseda tako rekoč v krv in meso.

Možki pa, ki so takega mišljenja kakor g. Jeny, zaslužijo pač, da se jim klanja vse ženstvo, da jim ovenčajo čelo s cvetkami, da jim trosijo cvetke na pot.

Živeli naši prvoboritelji!

D a n i e a.

Ženini in cenjene družine,
ki rabijo trdno pohištvo in tapecarije,
naj ne zamudijo obiskati zalogo
Viljelma Dalla Torre v Trstu
v ulici Cordalueli št. 2, blizu trga S. Giovanni,
kjer najdejo dobiček na vsem.
Moje pohištvo donese srečo.

ZALOGA POHIŠTVA
tvrdke
Alessandro Levi Minzi v Trstu.
Via Riborgo 21 in Piazza vecchia 2.
Zaloga pohištva in tapetarij vseh slogov lastnega izdelka. Bogato skladišče **ogledal, vsakovrstnih slik, žimnic in pogrinjal.** Na zahtevanje ilustrovan cenik zastoj in franco. Naročeno blago se stavlja na parnik, ali na železniško postajo, ne da bi za to računil stroške.

Viljelmov čaj
od Frana Wilhelm-a lekarnarja v Fünfkirchen
(Spodnje Avstrijsko)
dobliva se v vseh lekarnah. Paket stane 1 gld.

Novo možko moč,
novo globnost in življensko avestost. — novo zaupanje samega v sebe, — nov spomin, — novo zmožnost, — novo veselje
dobro oslabele možki po elektriciteti. Čudovita životna baterija dr. Sanden-a v obliki pasa dovaja ta ožvljavajoči element prostim znanstvenim načinom telesu ter ozdravi bolnika med spanjem.
Dr. Sanden-a električni pas
gotovo ozdravi protin, trganje po udih, nervoznost, nespanje, vzbuja tek, ozdravi influenco, morične bolezni neravnice, histerične napade, bledilo, otrplost, bolezní hrčatega mozga, kráf, srčno tripanje, naval krvi v glavo, emetice, otročnost, nadušje, šumenje v ušesih, mrzle roke in noge, močenje postelje, bolezní na koži, zoperno sapo, drisko, zobobol, ženske bolezni.
Kjer ni pomagalo nič, naj se poskusi

z električnim pasom
Dr. Sanden-a.
Vsi oslabele možki, ženske in otroci naj nosijo električni pas dr. Sanden-a!
Tisočero ozdravelih po vseh deželah pričá o velikem vspehu.
Cena komada samo 5 gld.

Posiljate je prosta darine in poštuline, ako se prej vpošlje znesek. — Po povzetju 30 mč. več; naročnik nima tedaj nobenih nadaljnjih stroškov. — Diskretno pošiljanje. — V naročbi treba poveslati tudi širokost (mero) čez pas. — Dobliva se samo pri
F. EPSTEIN-U
— v Draždanih (Dresden)-A., Zöllnerstrasse 35. —
Dopisuje se v vseh jezikih.

Prepričajte se, da so moje potrebne priprave in **KOLESA** najbolj in pri vsem tem najceneje.
M. V. RUNDKAKIN NA DUNAJU
— II Gr. Pfarrgasse 25 —
Največja avstrijska razpošiljalna hiša posebnih koles. Glavni katalog gratis in franco.

Svoji k svojim!
Slovenke! V ulici Stadion 20 je pekarija-prodajalnica, katera ima na prodaj vsako uro od 5. zjutraj do 10. zvečer sveži kruh po navadni ceni. Razprodajalec, krčmarjem, gostilničarjem in odjemalcem na debelo postreže se točno z odbitkom. Blago se donša tudi na dom! Drži vsakovrstne moke za domače in fino pečivo, paštete, pristno-domače maslo, kranjske klobase, ciper, marsala, malaga in tamarindovec na drobno in debelo. Sprejema v peko, kar kdo želi! Priporoča se osobito slovenskim materam za pogosto obiskovanje, udani **Jakob Perhavo**, lastnik.

PLUTE (ŠURI) ZA CEPLJENJE TRTE
prevrtane in preklane
izdeluje in prodaja v različnih vrstah in po najnižjih cenah
L. NAIRZ v TRSTU
ulica Torricelli št. 16.
Izvršujejo se naročbe le od 1000 komadov naprej.

Vinograd
na **Greti**, precej raztegnjen, s prav lepo lego proti jugo-zahodu, s kmetijsko hišo in gospodarstvenimi prostori odda se v najem od jeseni tek. l. naprej. Podrobneje pove uredništvo.

AITE & ZADNIK
V TRSTU,
via Nuova, vogel via S. Lazzaro 8.
TRGOVINA
TKANIN IN MODE.
Velika zaloga
moških in ženskih stof za vse letne sezone.
Velik izbor
plaht, zagrinjal ter vsakovrstnega perila.
Zaloga drobnarije za šivilje, krojače in kitničarke. — Veliki izbor perkala in satina v najnovejšem risanju.
Sprejemajo se naročila možkih oblek in perila po meri.
CENE NIZKE.
Za mnogobrojni obisk se priporočata udana
AITE & ZADNIK.

Spiritus sinapis compositus
ALGOFON
jedino sredstvo proti zobobolu, revmatič. glavobolu, migreni itd.
Steklenica z navodilom stane le 20 mč.
ter se dobliva jedino le v lekarni
PRAXMARER (Ai due Mori) Piazza grande TRST
Paziti na ponarejanja.

Slovenska gostilna
„PRI PETELINU“
v Trstu
sprejme v svoje lepe prostore vsacega lačnega in utrujenega gosta ter ga pogosti z jedjo in pijačo, da bo zadovoljen.
Gospodar gostilne
ANTON VODOPIVEC
je priskrbel svojim gostom hladnega, vedno svežega piva, vina belega in črnega vipavskega in butiljke.
Prijazna gospodinja pa Vas postreže z tečnim zajuterkom, kosilom, večerjo, na željo gosta.
Da bolje ustrezem svojim cenj. gostom, posebno pa trudnemu popotniku, napravil sem tudi spalnice z mehkiimi, in čednimi posteljami, katere oddajam svojim gostom na željo v prenočišče. — Cena je zmerna.
Vse prav čedno, zdravo in ceno. — Popotnik, ko prideš v Trst, ozri se na krasno tablo:
ulica Ghenga št. 7. — „PRI PETELINU“ — ulica Ghenga št. 7.

Slovenci!

Podpisani je odprl svojo gostilno v ulici **Molin grande št. 4**, uprav nasproti javnega vrta, kjer se točijo pristna **vipavska in istrska vina, kraški teran ter pivo** v sodčih in hoteljkih. Postreže z izvrstno domačo kuhinjo in pravimi kranjskimi klobasami. Nadejaje se obilnega obiska od strani slovenskega občinstva beleži se udani

REP ANTON.

Naznanilo.

Podpisani naznanja svojim rojakom in Slovincem, da je odprl

svojo gostilno

v ulici **Madonnina št. 29.**

Poleg gostilne je velik vrt za igro na kroglice.

Točil bode

dobra **vipavska in istrska vina, kraški teran** ter

Kozlerjevo pivo.

Zagotavlja točno in dobro postrežbo, se priporoča torej vsem narodnjakom, da bi ga podpirali obilnim obiskom. Spoštovanjem

Martin Marc.

Svoji k svojim!

Naznanjam slavnemu občinstvu, da sem odprl

Gostilno „All' Appuntamento“

v ulici **Geppa št. 10.**

Točim izvrstna vina: **dalmatinsko in naravno istrsko, črno, kakor tudi belo in vedno frišno pivo.**

Skrbel bodem tudi, da vstrečem gostom z okusnimi jedili.

Priporočam se za obilen obisk

udani

Jakob Purkart.

Svetovni patent
viodilnih podplatov iz neogorljivega platna „asbest“.

Nova iznajdba, katera je poklicana kakor rezultat dolgih poskusenj in velikega truda, vzdržati nogo, jeden najvažnejih organov človeškega telesa vedno zdravo. — Ne več transpiracij, kurjih oces, kožnih trlob, ozebkov, žuljev, ne potnih nog, vedno zabranjene proti mrazu in mokroti. Po kratki uporabi olajšanje hoje vsakemu, ki nosi čevlje z dr. Hógyes-a patentovanimi podplati iz asbesta. — Cena paru **1 gld. 20 nvč.** ali **M. 2.**

Pošilja se le proti povzetju ali predplačilu zneska. — Prospekte, zahvale in pojasnila gratis in franko.

Glavna zaloga v **Budapešti. Ogerska tovarna za čevlje VI. Eprekergase št. 35.** — Prekupce se išče.

- A. Cukerin 350krat** slajši od sladkorja, kos po 2 nvč.
- B. Cukerin 180krat** slajši od sladkorja, kos po 1 in pol nvč.
- C. Cukerin** v malih pastilkah, kos po 1 nvč.

Razpošilja najmanj 100 kosov proti poštneemu povzetju

Jindřich Vojtěch

Nusle-Praga.

Trgovcem velik skonto.

Varstvena znamka: **SIDRO.**

LINEMENT. CAPSICI COMP.
iz **Richterjeve** lekarne v Pragi

priznana **izvrstno, bolečine blažeče mazilo** dobiva se po 40 nvč., 70 nvč. in 1 gld. po vseh lekarnah. Zahlepa naj se to

splošno prijubljeno domače sredstvo

vedno le v originalnih steklenicah z varstveno znamko „sidro“ iz **Richterjeve** lekarne ter vzame previdnostno samo steklenice s to varstveno znamko kakor originalni izdelek.

Richterjeva lekarna pri zistem levu v Pragi.

Mehanična delavnica

ANTONA SKERL-A V TRSTU,

Via S. Lazzaro št. 6, nasproti palače Salem.

Zaloga originalnih šivalnih strojev „Adria“ iz Budimpešte in koles
iz najbolj slovečih notranjih in inozemskih tovarn.

Šivalni stroji se **garantujejo pet let, kolesa eno leto.**

Izvršujejo se poprave šivalnih strojev, koles, motorjev na plin itd.

Delavnica za briljantno nikiliranje.
Zaloga vseh pripadkov za kolesa in šivalne stroje.

➔ **Postavljanje in popraviljanje električnih zvoncev.**
Prodaja — menja — najem koles.

Vsakovrstna popraviljanja in naročbe izvršujejo se najnatančneje, brzo, po nizkih cenah.

Кожелица има добар, јав, јак, дуготрајан, елико погодан и елегантен грађеван сат, нека поручи из фабрике:

THE MORSE MANUFACTURING COMPANY,
7, Red Lion Court, London, E.C.

30 Динара

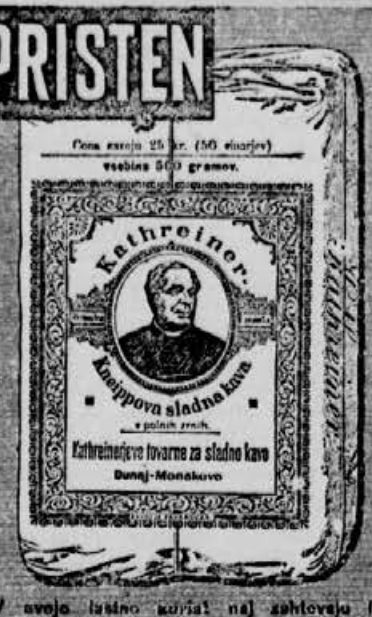
или 15 форинта

Или га гостује објави саати се знајуно

у банкама (Српским или Аустријским) у препорученом писму. Ово је добра прилика за свакога да дође до врло јевтиног, доброг и елегантног сата који нагледа као даје од самог злата. Овоме сату нема у свету равне јер савршено добро ради које ми за три године гарантујемо и враћамо све новаце, ако купац није задовољан. Овај сат неможе се нигде купити испод 5 дуката, међутим ми га продајемо за 30 динара или 15 форинта и плаћамо царину и поштарину за њега и шаљемо га свакоме бесплатно. Овај сат фабрикујемо у 2 величине за мушке и женске а једна је цена. Ми фабрикујемо и друге врсте сатова, златне и сребрне и шаљемо на захтев свакоме наш илустрован ценовник.

PRISTEN

Cena kava 25 kr. (50 dinara)
vesiše 500 gramov.

Kathreinjevo tovarne za sladno kavo
Dunaj-Monako

V svojo lučino kaviar naj zahtovaju in jemljejo kupovalci te tako izvrne zavojce.

1898

Mauthner's Samen.

Anwartszeit Ende Februar und März.
Saatweite: 10 cm. Abstand der Reihen, 10 cm. in der Reihe.
Bodenbeschaffenheit: Tieflocker, recht nahrhaft und nicht frisch gedüngt.

Komisijske zaloge

Mauthnerjevih slovečih semen

za zelenjad in cvetlice
v zaprtih, oblastveno čuvanih paketih,
z letnico „1898“
sè sodno upisano varstv. znamko „Medved“.

Dobijo se pri vseh večjih avstrijskih kupcih z mešanim blagom.

V vsakem kraju je poverjena komisijska prodaja 80 vrst semena za zelenjad in cvetlice samo jedni tvrdki. Sveža, pristna semena od tvrdke **Edmund Mauthner** (Budapest, Andrassystrasse 23) smatrati se imajo le one, kjer so originalni paketi zaprti in kakor kaže zraven stoječa ilustracija, prevideni sè sliko **medveda** in imenom

MAUTHNER.

SVARI SE PRED PONAREJANJI.

TISKARNA GUTENBERG

— filijalka ces. kralj. univerzitetne tiskarne „STYRIA“ —
Sackstrasse 13 GRADEC Sackstrasse 13

Tovarna za obrtne in Conto-knjige.

(Sistem „Patent Workmann Chicago“)

➔ **Raztrirni zavod in knjigoveznica.** ➔

Prporoča se za prijazne naročbe s zadržilom primernih cen in točne postrežbe.

IZDELOVALNICA VSEH TISKOVIN,

časnikov, računalov v vsakem obsežu, brošur, plakatov, cenikov, računov, memorandov, okrožnic, papirja za liste in zavitkov z naslovom, nosilnih listov, jedilnih listi, vabil itd. — Bogata zaloga glavni-, Conto-Corrent-Knjig, Saldi-Conti, Fakture, Debitoren, Creditoren, Cassa-Knjig, Strazza, Memoriala, Journalov, Prima-nota, odpravnih, menjicnih, časo-zapadnih in Knjig za kopiranje, vseh poz. odnih Knjig, razirirnega (črtanega) papirja, svilenega papirja za kopiranje, listkov iz kavčeka za kopiranje, skledice za kopiranje itd.

Za naročbe in nadaljna pojasnila obrniti se je do glavnega zastopnika:

ARNOLDO COEN v TRSTU, v ulici delle Acque št. 5.